

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélet

A határozat száma: Pfv.I.20.677/2020/8.

A tanács tagjai: Dr. Harter Mária a tanács elnöke

Dr. Mocsár Attila Zsolt előadó bíró

Dr. Varga Edit bíró

A felperes: felperes neve

(felperes címe)

A felperes képviselője:

Szkalka Ügyvédi Iroda

(ügyvédi iroda címe.;

ügyintéző: Dr. Szkalka Tamás ügyvéd)

Az alperesek: I. rendű alperes neve

(I. rendű alperes címe)

II rendű alperes neve

(II. rendű alperes címe)

Az alperesek képviselői:

Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda – I. rendű alperesért

(ügyvédi iroda címe)

ügyintéző: dr. Lendvai András ügyvéd)

Dr. Lutter István ügyvéd – II. rendű alperesért

(ügyvéd címe)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

a felperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék

45.Pf.637.062/2019/6.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:

Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság

15.P.22698/2017/16.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 300.000 (háromszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A bank a 2008. február 29-én közjegyzői okiratba foglalt szerződés alapján kölcsönt adott a felperesnek és a II. rendű alperesnek, akik vállalták a kölcsön visszafizetését és járulékainak megfizetését.

[2] A bank jogutódja 2010. szeptember 20-án közjegyzői okiratba foglaltan, 2010. szeptember 15-ei hatállyal felmondta a kölcsönszerződést, egyben felhívta a felperest és a II. rendű alperest, hogy a felmondó nyilatkozat kézbesítésétől számított három munkanapon belül teljesítsék fizetési kötelezettségüket. A felperes a felmondó nyilatkozatot 2010. október 8-án (pénteki napon) vette át.

[3] Az önkéntes teljesítés elmaradása miatt a bank jogutódja a közjegyzői okiratok végrehajtási záradékolása iránt 2015. október 14-én kérelmet terjesztett elő, amelynek alapján a közjegyző a végrehajtást 2016. január 11-én rendelte el a felperes és a II. rendű alperes ellen.

A felperes keresete, az alperesek védekezése

[4] A felperes keresetében az ellene indult végrehajtás megszüntetését kérte elsősorban azon az alapon, hogy a követelés elévülés folytán megszűnt. Amennyiben a végrehajtani kívánt követelés mégsem szűnt meg, akkor nézete szerint a követelés érvényesen azért nem jött létre, mert a végrehajtás alapjául szolgáló szerződés sem jött létre, de ha létrejött, jogszabályi rendelkezésbe ütközése miatt érvénytelen. Kérte a szerződés érvénytelensége jogkövetkezményének levonását, és ennek türéseire kérte a II. rendű alperes kötelezését.

[5] Az I. rendű alperes (aki engedményezés útján lett a végrehajtani kívánt követelés jogosultja) érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy követelése nem évült el, nem szűnt meg, a végrehajtás alapjául szolgáló szerződés pedig létrejött és érvényes.

[6] A II. rendű alperes nem ellenezte a kereset teljesítését. Hangsúlyozta, hogy vele szemben az I. rendű alperes követelése elévült, a végrehajtás alapjául szolgáló szerződés esetleges érvénytelensége jogkövetkezményeként elszámolási kötelezettség nem állapítható meg.

Az első- és a másodfokú ítélet

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletével megszüntette a végrehajtást, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Ítélete indokolásában kifejtette, hogy a kölcsönszerződés felmondása 2010. október 8-án hatályosult, a felperes ekkor vette át a felmondást. A felperesnek három munkanapon belül kellett teljesítenie, a teljesítési határidő 2010. október 13-án járt le, az I. rendű alperes követelése ekkor vált esedékessé, a követelés elévülése ezen a napon megkezdődött. A végrehajtási záradékolás iránti kérelem előterjesztésének napja 2015. október 14. volt, ekkorra az ötéves elévülési idő már letelt, a felperessel szembeni követelés elévült. Ezen nem változtat az a körülmény, hogy a II. rendű alperes fizetési kötelezettségének könnyítése érdekében hat alkalommal, esetenként 91.484 forint összegben részletfizetést teljesített, mivel az önkéntes részteljesítés önmagában nem eredményezi a tartozás elismerését. Az elévülés szubjektív hatályú tény, az egyik kötelezett javára esetlegesen bekövetkező elévülés nem hat ki a többi kötelezettre. Kifejtette, hogy a kereset a szerződés létre nem jötte és érvénytelensége tekintetében mely indokok miatt megalapozatlan.

[8] A felperes fellebbezése és csatlakozó fellebbezése, valamint az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság – részben – megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét és a keresetet teljes egészében elutasította, a felperest 2.881.000 forint együttes első- és másodfokú eljárási költség megfizetésére kötelezte az I. rendű alperes javára. Döntését azzal indokolta, hogy szerződésen alapuló követelés esetén az esedékesség időpontja a teljesítési határidő lejárt. A felperes a felmondást 2010. október 8-án pénteken vette át, három munkanapos teljesítési határidőt kapott, ami 2010. október 13-án járt le, ezért ezen a napon még jogkövetkezmények terhe nélkül kifizethette volna tartozását. Az elévülési idő a 2010. október 13-i teljesítési határidőt követő napon, 2010. október 14-én kezdődött, ez volt az elévülési idő kezdő napja, utolsó napja pedig 2015. október 14., amikor a végrehajtási záradékolás iránti kérelem megérkezett a közjegyzőhöz. Mindezek szerint az I. rendű alperes követelése nem évült el, mert a követelés végrehajtása iránti kérelem az elévülési idő utolsó napján előterjesztésre került. Utalt arra is a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság megalapozottan utasította el a felperesnek a követelés elévülésén túli további hivatkozásait.

[9] A másodfokú bíróság hivatalból észlelte, hogy ítélete rendelkező részében az I. rendű alperesnek járó perköltségösszeg „tévesen szerepel adminisztrációs hiba okán”, az ítélet indokolása pedig az utolsó bekezdésben elírást tartalmaz, ezért Pf.7. sorszámú végzésével kijavította Pf.6. sorszámú ítéletét.

A felülvizsgálati kérelem

[10] A jogerős ítélet ellen – hatályon kívül helyezése, elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyása, másodlagosan a másodfokú bíróság által megállapított perköltség leszállítása iránt – a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Érvelése szerint jogszabálysértő a jogerős ítélet, mert a másodfokú bíróság a követelés és a végrehajtási jog elévülésére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket tévesen értelmezte és alkalmazta: a vele szemben támasztott követelés 2010. október 13-án esedékessé vált és 2015. október 13-án elévült. Előadta, hogy elévülésre hivatkozással a II. rendű alperes is pert kezdeményezett az ellene indult végrehajtás megszüntetése iránt. Abban a perben, azt állapította meg a bíróság, hogy a II. rendű alperes esetében a felmondás kézbesítésének időpontja 2010. október 13. volt, a követelés ezen a napon vált esedékessé és 2015. október 13-án elévült. A II. rendű

alperes perében másodfokon a Fővárosi Törvényszék ugyanazon tanácsa járt el, mint a jelen esetben, viszont – lényegét tekintve – azonos tényállás mellett ugyanaz a tanács egymásnak ellentmondó határozatot hozott, hiszen a jelen esetben egy nappal későbbre (2010. október 14. napjára) tette az elévülés kezdő időpontját. Hangsúlyozta: nem a felmondó levélben közölt teljesítési határidő lényeges, hanem a felmondás hatályosulásának az időpontja, azaz a felmondás átvételének napja. Abban az esetben, ha a felmondásban közölt, a jogosult által a teljesítésre megszabott határidő alapján kezdődne meg a követelés elévülése, akkor előfordulhatna az, hogy az elévülési idő hossza jelentősen megnövekedhetne, az igényérvényesítésre előírt határidő a jóhiszeműség és tisztesség követelményével ellentétesen meghosszabbodna. A felmondásban az szerepel, hogy a kölcsönszerződést az arra jogosult 2010. szeptember 15-i hatállyal felmondta, ezzel a vissza nem fizetett kölcsönösszeg lejárttá és esedékessé vált. A felmondás hatályosulása 2010. szeptember 15-én bekövetkezett, ezen a napon esedékessé vált a kölcsön visszafizetése, beállt fizetési kötelezettsége. A felmondás annak közlésével hatályosult, tehát a követelés 2010. október 13-án esedékessé vált, ezen a napon kezdődött meg a követelés elévülése, és letelt 2015. október 13-án.

[11] Sétrelmezte, hogy a másodfokú bíróság túlzott mértékű perköltség megfizetésére kötelezte: a jogerős ítélet kijavítását megelőzően 381.00 forint perköltség szerepelt a rendelkező részben, a kijavítást követően pedig 2.881.000 forint. A másodfokú bíróság nem is indokolta a perköltséget illetően megváltozott álláspontját.

[12] Az I. rendű alperes a felperes felülvizsgálati kérelmének tárgyaláson történő elbírálását kérte. Felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására és felülvizsgálati költségének megtérítésére irányult.

[13] A II. rendű alperes nem ellenezte a felülvizsgálati kérelem teljesítését, perköltséget a felperestől nem igényelt.

A Kúria döntése és jogi indokai

[14] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[15] A Pp. 270.§ (2) bekezdésében és a 275.§ (3) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.

[16] Az adott esetben a jogerős ítéleti döntés nem jogszabálysértő, a Kúria egyetért annak helytálló indokaival is, azokat megismételni nem kívánja, csupán a felülvizsgálati kérelemben foglalt többirányú érvelés kapcsán mutat rá a következőkre.

[17] A felperes felülvizsgálati kérelmében kizárólag a vele szemben támasztott követelés elévülése és az őt terhelő perköltség tárgyában támadta a jogerős ítéletet. A felülvizsgálati kérelem sem kérelmet, sem okfejtést nem tartalmazott a végrehajtás alapjául szolgáló szerződés létrejötte, esetleges érvénytelensége és az érvénytelenség jogkövetkezményének

levonására vonatkozó kereseti kérelmet illetően. Tekintve, hogy az első- és a másodfokú bíróság elbírálta ezeket – az eshetőlegesen előterjesztett – kereseteket is, de a felperes felülvizsgálati kérelmében nem is említette a bíróságok ezirányú döntését, a Kúria úgy értelmezte a felülvizsgálati kérelmet, hogy a felperes kizárólag az elévülés és a perköltség-rendelkezést támadta. Mivel a Pp. 275. § (2) bekezdése értelmében a Kúria eljárásának kereteit a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem jelöli ki, az adott esetben a Kúriának a jelen eljárása során kizárólag a követelés elévülésének kérdésével és a perköltség összegével kellett foglalkoznia.

[18] A perbeli esetben a felperes a vele szemben támasztott követelés elévülésének kezdő időpontját vitatta: álláspontja szerint a követelés elévülése a felmondás hatályosulásának időpontjában, azaz a felmondás átvételének napján kezdődött, nem a teljesítésre adott három munkanapos határidő elteltével, hiszen utóbbi esetben jogbizonytalanságot okozna, ha elhúzható lenne az öt éves elévülési idő. Nézete szerint a 2020. szeptember 20-án közjegyzői okiratba foglalt felmondás már 2010. szeptember 15-én hatályosult, ezzel tartozása lejárttá és esedékessé vált.

[19] A Kúria a Pfv.I.20.487/2019/11. számú ítéletében kifejtette azt, hogy a felmondás nem hatályosulhat a felmondás keltezését és közlését megelőző időpontban. Ugyancsak a Kúria a BH 2020.274. szám alatt megjelent eseti döntésében úgy foglalt állást, hogy nem érinti a felmondás jogszerűségét önmagában az, hogy a felmondásban téves időpont szerepel.

Az említett számú eseti döntésekben kifejtettekre, továbbá arra figyelemmel, hogy a perben nem nem merült arra vonatkozó adat, hogy a 2020. szeptember 20-i felmondást a felperes már korábban, a 2010. október 8-i időpontot megelőzően átvette volna, a 2010. szeptember 15-ei időpont nem lehet az elévülés kezdő időpontja.

[20] A peradatok szerint a felperes a 2020. szeptember 20-i felmondó nyilatkozatot 2010. október 8-án, pénteki napon vette át. A felmondás átvételével a szerződés megszűnt, a felperes tartozása egy összegben esedékessé vált. Az 1959-es Ptk. 300.§ (2) bekezdése alapján a bank jogutódja, mint jogosult megfelelő határidőt szabhatott az esedékessé vált tartozás utólagos teljesítésre, meghatározhatta azt, hogy a felperes a felmondó nyilatkozat kézbesítésétől számított három munkanapon belül teljesítse fizetési kötelezettségét.

[21] Az 1959-es Ptk. 326.§ (2) bekezdése értelmében valamilyen jogérvényesítési akadály következtében nyugodhat az elévülés. Az említett jogszabályi rendelkezés nem sorolja fel a jogérvényesítésnek azokat az akadályait, amelyek az elévülés nyugvására vezetnek, hanem azt mondja ki, hogy az elévülés nyugvását idézi elő minden olyan esemény, amely miatt a jogosult követelését menthető okból nem tudja érvényesíteni. A bírósági gyakorlatnak kell választ adnia arra a kérdésre, hogy mit lehet az elévülés nyugvását előidéző oknak tekinteni. Ilyen oknak tekinthető az, ha a jogosult – a követelésre vonatkozó jogainak érvényesítését illetően mintegy önmagának is korlátot szabva – teljesítési határidőt engedélyez a lejárt tartozás megfizetésére, a teljesítésre póthatáridőt biztosít. Ilyenkor – folyamatos határidők esetén – az elévülés a halasztásban engedélyezett új teljesítési határidő lejártától kezdődik, és nem attól az időponttól, amikor a kötelezett a teljesítésre halasztást kapott.

[22] Az adott esetben a bank jogutódja a felmondással megszüntette a jogviszonyt, ezzel a követelését lejárttá és esedékessé tette, de az esedékessé válás időpontjában (attól kezdődően, folyamatosan számítva) a teljesítésre halasztást adott, amely a halasztás időtartamára az elévülés nyugvását eredményezte, így az elévülési idő az esedékessé válástól számított három munkanap időtartammal meghosszabbodott. Helytállóan mutatott rá a másodfokú bíróság, hogy mivel a felperes a felmondást 2010. október 8-án (pénteki napon) vette át, a három munkanapos teljesítési határidő 2010. október 13-án járt le, amely napon a felperes még a jogkövetkezmények terhe nélkül teljesíthette volna fizetési kötelezettségét. Az elévülési idő a teljesítési határidőt (2010. október 13. napját) követő napon, azaz 2010. október 14-én kezdődött, ez volt az elévülési idő kezdő napja, utolsó napja pedig 2015. október 14., amikor viszont a végrehajtási záradék iránti kérelem megérkezett a közjegyzőhöz. Mindezek szerint a felperes vonatkozásában az I. rendű alperes követelése nem évült el.

A Kúria egyetért a másodfokú bírósággal abban, hogy mindezekben a felperes által hivatkozott, korábbi perben hozott döntés nem változtat, és ugyancsak nem változtatnak a felperes által hivatkozott eseti döntésekben foglaltak sem, mert azok eltérő tényálláson alapulnak, ezért egyikük sem vonatkoztatható a perbeli esetre.

[23] A felperes felülvizsgálati kérelmében a perköltség-rendelkezést illetően kifejezetten a kijavítás eredményét: a kijavított ítéleti rendelkezést sérelmezte, mert a kijavítással az általa fizetendő perköltség összege – érvei szerint a kijavító végzés indokolásában nem említett okból – további 2.500.000 forinttal megnövekedett.

A Kúria az iratok alapján megállapította, hogy a kijavítás okszerű volt: a másodfokú bíróság az ítélet meghozatalakor figyelmen kívül hagyta az I. rendű alperes által 2018. április 11-én a Fővárosi Törvényszék számlájára befizetett 2.500.000 forint fellebbezési illetéket, amelynek megfizetésére – a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján, pervesztessége okán – a felperes vált kötelessé az I. rendű alperes javára. Az I. rendű alperest megillető perköltség összege az általa megfizetett 2.500.000 forint fellebbezési illeték összegből és a képviselést ellátó jogi képviselő összesen 381.000 forint ügyvédi munkadíjának összegéből áll.

[24] A kifejtettekből következően a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[25] A Pp. 270.§ (1) bekezdése alapján felhívott Pp. 78.§ (1) bekezdése szerint az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperes viseli a saját felülvizsgálati költségét és köteles az I. rendű alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amely költség az I. rendű alperes képviselést ellátó jogi képviselő ügyvédi munkadíjának az összege. A Kúria a munkadíj összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (1), (5) és (6) bekezdéseiben, valamint a 4/A.§ (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel állapította meg, arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

[26] A II. rendű alperesnek perköltség igénye nem volt a felperessel szemben, ezért erről a Kúriának határoznia nem kellett.

[27] A felperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdésében foglaltak alapján a 14.§-ban foglaltak szerint az állam viseli.

[28] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2021. május 19.

Dr. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. előadó bíró, dr. Varga Edit s.k. bíró